

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi'nin 2 Nisan 1991 tarihli birleşiminde kabul olunan "Organ ve Doku Nakli Yasası" Anayasa'nın 94 (1) maddesi gereğince, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Vekili tarafından Resmi Gazete'de yayımlanmak suretiyle ilan olunur.

Sayı: 55/1991

ORGAN VE DOKU ALINMASI, SAKLANMASI, AŞILANMASI
VE NAKLİ HAKKINDA YASA

YASANIN İÇ DÜZENİ:

- Madde 1. Kısa isim.
Madde 2. Tefsir.
Madde 3. Amaç.
Madde 4. Kapsam.
Madde 5. Bedel karşılığı organ ile doku alımı ve satımı.
Madde 6. Reklam yasağı.
Madde 7. Yaş ve nitelik.
Madde 8. Muvafakat.
Madde 9. Bilgi verme ve araştırma yükümlülüğü.
Madde 10. Alınamayacak organ ve dokular.
Madde 11. Tahlil ve inceleme yapma zorunluluğu.
Madde 12. Organ ve doku almaya, saklamaya, aşılamaya ve nakline yetkili sağlık kurumları.
Madde 13. Ölüm halinin saptanması.
Madde 14. Hekimlere ilişkin yasaklar.
Madde 15. Tutanak düzenleme.
Madde 16. Ölüm halinde organ ve doku alınması.
Madde 17. Suç ve cezalar.
Madde 18. Yürütme yetkisi.
Madde 19. Yürürlüğe giriş.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi aşağıdaki Yasayı yapar

- Kısa isim 1. Bu Yasa, Organ ve Doku Nakli Yasası olarak isimlendirilir
- Tefsir 2. Bu Yasada metin başka türlü gerektirmedikçe:
"Bakan", Sağlık işleri ile görevli Bakanı anlatır.
"Bakanlık", Sağlık işleri ile görevli Bakanlığı anlatır.
"Hekim", Sağlık işleri ile görevli Bakanlık ve bağlı Daire kadrolarında görev yapan hekim ve/veya dış hekimlerini anlatır.
"Organ ve Doku", insan organizmasını oluşturan her türlü organ ve doku ile bunların parçalarını anlatır.
"Hekimler Kurulu", bu Yasasının 13'üncü maddesinde belirtilen Kurulu anlatır.

Amaç	3. Bu Yasanın amacı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde tedavi, teşhis ve bilimsel amaçlarla organ ve doku alınmasına, saklanmasına, aşılmasına ve nakline ilişkin kuralları düzenlemektir.
Kapsam	4. Oto-grepler, saç ve deri alınması, aşılması ve nakli ile kan transfüzyonu, bu Yasa kurallarına bağlı olmayıp, yürürlükte bulunan Sağlık Yasaları, Tüzükleri, Yönetmelikleri ve tıbbi deontoloji kuralları çerçevesinde gerçekleştirilir.
Bedel karşılığı organ ile doku alımı ve satımı.	5. Bir bedel veya başka çıkar karşılığı, organ ve doku alınması, satılması, alım ve satımına aracılık edilmesi, komisyonculuğunun yapılması yasaktır.
Reklam yasağı	6. Bilimsel, istatiki ve haber niteliğindeki bilgi dağıtımını halleri ayırık olmak üzere, organ ve doku alınmasına ve verilmesine ilişkin her türlü reklâm yasaktır.
Yaş ve nitelik.	7. On sekiz yaşını doldurmamış ve mümeyyiz olmayan kişilerden organ ve doku alınması yasaktır.
Muvafakat	8. On sekiz yaşını doldurmuş ve mümeyyiz olan bir kişiden organ ve doku alınabilmesi için vericinin en az iki tanık huzurunda açık bilinçli ve tesirden uzak olarak önceden verilmiş yazılı ve imzalı veya en az iki tanık önünde sözlü olarak beyan edip imzaladığı tutanağın bir hekim tarafından onaylanması koşuldur.
Bilgi verme ve araştırma yükümlülüğü.	9. Organ ve doku alacak hekimler, aşağıdaki koşulları yerine getirmek zorundadırlar: <ol style="list-style-type: none">(1) Vericiye uygun bir biçimde ve ayrıntıda organ ve doku alınmasının yaratabileceği tehlikeler ve bunun tıbbi, psikolojik, ailevi ve sosyal sonuçları hakkında bilgi vermek;(2) Organ ve doku vermenin, alıcıya sağlayacağı yararlar hakkında vericiyi aydınlatmak;(3) Akli ve ruhi durumu itibarıyla kendiliğinden karar verebilecek durumda olmayan kişilerin vermek istedikleri organ ve dokuları almayı reddetmek;(4) Vericinin evli olması halinde birlikte yaşadığı eşinin, vericinin organ ve doku verme kararından haberi olup olmadığını araştırıp öğrenmek ve öğrendiğini bir tutanakla saptamak ;(5) Bedel veya başka çıkar karşılığı veya insancıl amaca uymayan bir düşünce ile verilmek istenen organ ve dokuların alınmasını reddetmek; ve(6) Kan veya sihrî hısımlık veya yakın kişisel ilişkilerin mevcut olduğu durumlar ayırık olmak üzere, alıcının ve vericinin isimlerini açıklamamak.

- Alınamaya-
cak organ
ve dokular.
10. Vericinin yaşamını mutlak surette sona erdirecek veya tehlikeye sokacak olan organ ve dokuların alınması yasaktır.
- Tahlil ve
inceleme
yapma
zorunluluğu
11. Organ ve doku alınması, aşılması ve naklinden önce verici ve alıcının yaşamı ve sağlığı için söz konusu olabilecek tehlikeleri azaltmak amacıyla gerekli tıbbi inceleme ve tahlillerin yapılması ve tahlil sonuçlarına bir de olumluluk raporunun eklenmesi koşuldur.
- Organ ve
doku
almaya,
saklamaya,
aşılama
ve nakline
yetkili
sağlık
kurumları.
12. Organ ve doku alınması, saklanması, aşılması ve naklinin, bu işler için gerekli uzman personele, araç ve gerece sahip olan ve Bakanlıkça yetkili kılınan sağlık kurumlarının birinden yapılması koşuldur.
- Ölüm
halinin
saptanması.
13. Bu Yasanın uygulanması ile ilgili olarak tıbbi ölüm hali, bilimin ülkede ulaştığı düzeydeki kuralları ve yöntemleri uygulamak suretiyle, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Uzmanı, Kardiyolog veya Dahiliye Uzmanı, Nöroloji ve/veya Nöroşirüji Uzmanından oluşan Hekimler Kurulunca oybirliği ile saptanır.
- Hekimlere
ilişkin
yasak
işlemler.
14. Alıcının müdavim hekimi ile organ ve doku alınması, saklanması, aşılması ve naklini gerçekleştirecek olan hekimlerin, ölüm halini saptayacak olan Hekimler Kurulunda yer almaları yasaktır.
- Tutanak
düzenleme.
15. Bu Yasanın 13'üncü maddesi kurallarına göre ölüm halini saptayan hekimlerin, ölüm tarihini, saatini ve ölüm halinin nasıl saptandığını gösteren ve imzalarını taşıyan bir tutanak düzenleyip, organ ve dokunun alındığı Sağlık Kurumuna vermeleri koşuldur. Bu tutanak ve ekleri ilgili Sağlık Kurumunda on yıl süre ile saklanır.
- Ölüm
halinde
organ ve
doku
alınması.
16. (1) Bir kimse sağlığında vücudunun tamamını veya organ ve dokularını, tedavi, teşhis ve bilimsel amaçlar için bıraktığını resmi veya yazılı bir vasiyetle belirtmemiş veya bu konudaki isteğini iki tanık huzurunda açıklamamış ise, sırasıyla ölüm anında bulunan eşi, reşit çocukları, ana veya babası veya kardeşlerinden birisinin, bunlar yoksa yanında bulunan her hangi bir yakınının muvafakatiyle ölüden organ veya doku alınabilir.
Aksine bir vasiyet veya beyan yoksa, kornea gibi ceset üzerinde bir değişiklik yapmayan dokular alınabilir.
- (2) Ölü, sağlığında kendisinden ölümünden sonra organ veya doku alınmasına karşı olduğunu belirtmişse, organ ve doku alınmaz.

- (3) Kaza veya doğal afetler sonucu vücudunun uğradığı ağır harabiyet nedeniyle yaşam sona ermiş bir kişinin yanında, yukarıda sayılan kimseleri yoksa, sağlam doku ve organları, tıbbi ölüm halinin alınacak organlara bağlı olmadığı, bu Yasa'nın 13'üncü maddesinde belirtilen Hekimler Kurulunun raporuyla belgelenmek koşuluyla, yaşamı organ ve doku nakline bağlı olan kişilere ve naklinde ivedilik ve tıbbi zorunluluk bulunan durumlarda vasiyet ve rıza aranmaksızın organ ve doku nakli yapılabilir. Bu hallerde, adli otopsi, bu işlemler tamamlandıktan sonra yapılır ve Hekimler Kurulunun raporu adli muayene ve otopsi tutanağına geçirilir ve evrakına eklenir.
- (4) Ayrıca vücudunu ölümünden sonra inceleme ve araştırma faaliyetlerinde faydalanılmak üzere vasiyet edenlerle Yataklı Tedavi Kurumlarında ölen veya bunların morglarına getirilen ve kimsenin sahip çıkmadığı ve adli kovuşturma ile ilgili olmayan cesetler, aksine bir vasiyet olmadığı takdirde, altı ay kadar muhafaza edilmek ve bilimsel araştırma için kullanılmak üzere ilgili yüksek öğretim kurumlarına verilebilir. Bu cesetlerin defin hususu dahil bağlı olacakları işlemler, İçişleri ve Sağlık İşleri ile Görevli Bakanlıklarca bu Yasanın yayımı tarihinden başlayarak üç ay içinde Tüzükle belirlenir.

Suç ve cezalar.

(*)

Yürütme yetkisi.

Yürürlüğe giriş.

17. Bu Yasanın 5'inci maddesi kurallarında belirtilen yasağa aykırı davranarak organ ve doku alan, saklayan, aşılaman ve nakledenlerle, bunların alım ve satımını yapanlar, alım ve satımına aracılık edenler veya bunun komisyonculuğunu yapanlar ile bu Yasanın 6'ncı, 7'nci ve 10'uncu maddelerinde belirtilen yasaklara aykırı davranan kişiler, suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde yedi yıla kadar hapis cezasına veya on milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
18. Bu Yasa, Bakanlar Kurulu adına Sağlık İşleri ile görevli Bakanlık tarafından yürütülür.
19. Bu Yasa, Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.